

In memoriam

Miroslav Kasabašić (1924–2003)

Svaka smrt je tajna. Ona nas podsjeća na ljudski život i njegovo trajanje. I smrt Miroslava Kasabašića u sjećanje nam doziva njegov rad i lik, susrete s ljudima i odgojnu ulogu kao prosvjetnog i kulturnog arhivskog djelatnika. Pokojnik je tim više je ostavio pamćenje i tragove među brojnim ljudima, jer je bio vezan s mnoštvom ljudi kao učitelj, profesor i ravnatelj državnog arhiva, kao istraživač i pisac, a osobito jer je bio društvena i omiljena osoba. Uvijek spreman na razgovor, na dobru riječ, suradnju i pomoć, interesirao se o ljudima i rado im pomagao. U teškim trenucima znao je na sebi svojstven način vidjeti ono dobro i pozitivno, te je svojim humorom i dosjetkama u društvu znao ljude razvedriti i oraspoložiti za život.

Miroslav Kasabašić rodio se 12. veljače 1924. u Hrvatskoj Kostajnici od oca Ilije, krojačkog obrtnika i majke Marije, rođ. Škrbina. Bio je po narodnosti Hrvat, a po vjeri rimokatolik. Osnovnu školu počeo je pohađati u rodnome mjestu, a završio ju je u Zagrebu kamo se obitelj 1934. preselila. U Zagrebu je završio gimnaziju i učiteljsku školu, koju je diplomirao u ratnim vremenima 1943. godine. Iste godine upisao se kao redovni student na Visoku pedagošku školu u Zagrebu, ali je u jesen 1944., kao mladić od 20 godina bio pozvan u hrvatsku vojsku. Nakon rata dospio je 1945. godine u zarobljeništvo te je proveo 6 mjeseci u zarobljeničkom logoru. Konačno je otpušten, jer mu se nije pronašla nikakva krivica. Poslije je uz rad izvanredno studirao te je 1966. diplomirao povijest na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i postao profesor povijesti.

U listopadu 1946. je stupio u prosvjetnu službu te bez prekida službovao na ovim mjestima:

- O. Š. Pavlovac, kotar Gospić, 31. 10. 1946 – 31. 8. 1947., kao učitelj;
- Sedmogodišnja škola Perušić, 1. 9. 1947 – 10. 10. 1947., kad odlazi u vojsku na godinu dana;
- Sedmogodišnja škola Udbina, 29. 11. 1948 – 1. 9. 1952., nastavnik i upravitelj škole;
- Potom je premješten na Osmogodišnju školu u Valpovo, 1. 9. 1952 – 31. 8. 1957., kao nastavnik i upravitelj škole;
- U Željezari Ilijaš kod Sarajeva, 9. 9. 1957 – 31. 8. 1958., šef Odsjeka za uzdizanje kadrova;
- O. Š. «Sara Bertić» u Osijeku, 1. 9. 1958 – 31. 8. 1960., nastavnik povijesti;
- Ekonomska škola u Valpovu, 1. 9. 1960 – 31. 8. 1961., nastavnik povijesti;
- O. Š. «I. G. Kovačić» u Osijeku, 1. 9. 1961 – 31. 8. 1964., nastavnik povijesti;
- O. Š. «Braća Ribar» u Osijeku, 1. 9. 1964 – 30. 4. 1971., školski pedagog; i
- Historijski arhiv u Osijeku 1. 5. 1971 – 1. 8. 1985., ravnatelj.

Za ravnatelja Arhiva postavljen je nakon sloma hrvatskog proljeća 1971. godine. Za svoja tri mandata posebno je zaslužan za razvoj arhivske službe, ponajprije na uputama o čuvanju arhivskoga gradiva škola, gdje je mnoge poznao i imao veliki utjecaj. Kad se Arhiv 1973. preselio iz malog prostora u Kuhačevoj ulici 29 na današnju lokaciju K. Firingera 1,

vodio je uređenje stare zapuštene vojarnje, tako da je kroz desetak godina zgrada bila uređena za potrebe arhivske službe. Zatekao je u arhivu dobru izdavačku djelatnost koju su vodili prof. Mažuran i dr. Firingner, no poslije hrvatskog proljeća ta je djelatnost, a osobito "Književna revija" Matice hrvatske u Osijeku, stala. U vremenima samoupravljanja, kad je bilo dosta natezanja čak i oko banalnih stvari, on je uvijek znao pronaći mjeru i bio omiljen je među djelatnicima. Imao je lijepu riječ za svakoga. Na brojnim arhivskim stručnim skupovima i savjetovanjima imao je velik broj prijatelja, osobito iz one starije «generacije», kako je znao reći.

Otišao je u mirovinu iz Arhiva, no i dalje je usko surađivao s brojnim svojim prijašnjim prijateljima i suradnicima. Bavio se i istraživanjem i pisanjem, te je objavio nekoliko radova o povijesti školstva u Osijeku i Slavoniji. Redovito je posjećivao Državni arhiv u Osijeku, zanimao se za njegov rad i probleme, kao i za stanje cijele arhivske službe u Hrvatskoj, a posebno za svoje prijatelje iz arhivske struke. Ponekad nas je do suza nasmijao svojim dosjetkama i humorom.

Kroz svoj radni vijek bio je u brojnim društveno-političkim organizacijama i stručnim tijelima od kojih spominjemo samo neke:

- član Upravnog odbora (UO) Fonda udruženih sredstava mjesnog samodoprinosu za izgradnju škola
- blagajnik Zajednice osnovnih škola
- član UO Književno-pedagoškog zbora Hrvatske, Podružnica Osijek
- odbornik Prosvjetno-kulturnog vijeća Skupštine općine Osijek
- član Savjeta Pedagoške akademije u Osijeku
- član Savjeta Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Osijeku
- član UO Fonda za uređenje Tvrđe u Osijeku
- član UO Društva arhivskih radnika Hrvatske
- član Sekretarijata IO Zajednice kulturnih djelatnosti Osijek
- tajnik Društva «Naša djeca» u Valpovu
- predsjednik «Društva prijatelja starina» u Valpovu
- član UO Povijesnog društva Hrvatske, Podružnica Osijek, i drugih.

U Osijeku se 3. 9. 1949. oženio Marijom Wenos, učiteljicom s kojom je imao dva sina, Dubravka rođenog 1950. i Dalibora 1954. godine. U mirovini se osobito posvetio svojoj unučadi. Velik je udarac doživio kad mu je nenadano umrla supruga Marija, uz koju je bio posebno vezan i koja mu je omogućivala da se može posvetiti javnom radu. Zadnjih godina zahvatila ga je teška bolest koju je strpljivo nosio, ali je i tada pokazivao svoj vedri duh i optimizam. Umro je 3. srpnja 2003. godine, te je, uz brojne prijatelje i suradnike, pokopan u Osijeku na Aninu groblju.

Njegov pravi lik dobro je ocrtan već u zapisniku u Osnovnoj školi "Sara Bertić" u Osijeku 1959. godine:

Osjećaj razvijene odgovornosti u radu daje mu konstantna disciplina. Putujući iz Valpova redovito je dolazio na rad i izvršavao sva zaduženja kao satničar, blagajnik Zajednice doma i škole, član školskog odbora, rukovodilac komisije za materijalna pitanja škole, zamjenik upravitelja i drugo. Svakom prilikom se rado našao u pomoći i savjetu svakom članu kolektiva te zaslužuje pohvalu. Prema djeci i roditeljima ima ozbiljan i

pravičan stav pomagajući roditeljima za bolji uspjeh djece. Svojom ozbiljnošću i odgojnim odnosom prema članovima kolektiva stvorio je u istom simpatije i poštovanje.

Profesora Miroslava Kasabašića pamtit ćemo kao dobroga čovjeka, pravog prijatelja, vrsnog stručnjaka, odgovornog djelatnika i ravnatelja te uzornog supruga i oca. Neka mu je vječna uspomena i laka hrvatska gruda koju je srcem cijelim ljubio.

Stjepan Sršan